

הלכות יחוד

שלום חזנר

גדר מקום יחוד

1. ס' תורת היחוד עם צא

א. כדי שיחשב שהאיש והאשה נמצאים במצב של יחוד, צריך שיתקיימו שלשה תנאים כדלהלן:

(א) ^(b) שהם נמצאים יחד בקירבת מקום, דהיינו ששניהם קרובים זל"ז, אבל אם הם רחוקים זה מזו אע"פ שעדיין רואים זה את זה, לא נחשב ליחוד.

(ב) ^(c) שאדם זר לא יכול לראות את מעשיהם שם במקום היחוד.
(ג) ^(d) שהם בטוחים שלא יבוא אדם לשם באמצע מעשיהם, ויש להם האפשרות לעשות מעשיהם ללא הפרעה.

2. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

סעיף א

א אסור להתייחד עם ערוה מהעריות, בין זקנה בין ילדה, שדבר זה גורם לגלות ערוה, חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו והבעל עם אשתו נדה. וחתן שפירסה אשתו נדה קודם שיבעול, אסור להתייחד עמה, אלא היא ישנה בין הנשים והוא ישן בין האנשים; ואם בא עליה ביאה ראשונה ואח"כ נטמאת, מותר להתייחד עמה (ועיין ביו"ד סי' קצ"ב).

סעיף ב

כשאירע מעשה אמנון ותמר, גזר דוד ובית דינו על ייחוד פנויה. ואף על פי שאינה ערוה, בכלל ייחוד עריות היא. ושמאי והלל גזרו על ייחוד עובדי כוכבים. נמצא, כל המתייחד עם אשה שאסור להתייחד עמה, בין ישראלית בין עובדת כוכבים, מכין את שניהם מכת מרדות, האיש והאשה, ומכריזין עליהם. הגה: ודוקא בידוע שנתייחד עמה, אבל היא אינה טמאת עליו (ריב"ש סי' רפ"א). ואפילו עד אחד אינו טאמן (מהרי"ק שורש קפ"ט / קפ"ח). ומכל מקום במקום שנראה לבית דין דאיכא למיחש לאיסורא, צריך להפרישן (שם בריב"ש). חוץ מאשת איש שאע"פ שאסור להתייחד עמה, אם נתייחד אין לוקין, שלא להוציא לעז עליה שזינתה ונמצא מוציאין לעז על בניה שהם ממזרים.

3. ס' לב אליהו עם רפד

קבר) סיפר לי הרב הצדיק הגדול ז"ל, רב העיר אליסקע שקרא בעצמו בפנקס הקהל של עיר ליסא. מקום רבנותו של הגר"י ז"ל בעל הנתיבות ועוד. מעשה נורא שאירע עם בתו של הנתיבות שהיתה אלמנה ובתה שעמדה להנשא. ונסעו עם ערל אחד לאינו עיר לקנות בגדים וצרכי חופה עבור הכלה. הערל ידע מזה והולכים לביתו בערמה. וקרא לחבריו ושדדו את כספם. וקשרום בחבלים. והדליקו את התנור כדי להשליך אותם שם ולשורפם שלא ישאר זכר מהם. בינתיים הגיעו הכסף על השלחן. התדיינו ביניהם האין לחלק הכסף. נפתחה הדלת ונכנס קצין גרמני לבית. וברחו הרוצחים. והקצין התירם והחזיר להם כספם והולכים עד לאכסניא בעיר. כלילה בא הנתיבות בחלום אל בתה. ואמר לה דעי כי כאשר נתוודעתי מצרחתם עליתי אל מקום גבוה ובקשתי רחמים עליכם. ולא הועיל. כיון שעברתם על איסור יחוד עם הערל. ועליתי למקום גבוה יותר והתחננתי שיעמוד לי זכות התורה שהרבצתי בישראל בחיבורי נתיבות המשפט וכו'. והצלתי אתכם. ומעתה תהיו זהירות באיסור יחוד. כל זה סיפרה הבת לאנשי הקהלה בעיר והם כתבו זאת בפנקס לזכרון עולם.

4. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן צא

אבל מ"מ נלענ"ד דכל שהיחוד הוא במקום שהם כן יכולים לשהות שם כשיעור טומאה, אז איכא ממש איסור יחוד דאורייתא על כל רגע ורגע שהם שוהים יחד גם לפני ששהו כשיעור טומאה ולא בשיעורא תליא מלתא, ולכן אף אם נמלכו באמצע ותפזרו לפני ששהו כשיעור טומאה אפ"ה כבר עברו על איסור יחוד וצריכים כפרה, וכ"ש שאם רק בדרך מקרה נכנסו לשם אנשים וע"י זה נפסק היחוד שביניהם, נלענ"ד דבכה"ג יש לדונם כעברו ממש על איסור יחוד ולהלקותם על כך, דכמו שפשוט הוא דאם שהו כשיעור טומאה דשפיר מלקין אותם אף אם יודעים ברור שלא נטמאו ה"נ גם לוקין אף אם במקרה נתפזרו ממקום סתירתם לפני השיעור, וכמו כן במ"ש הב"ש באבן העזר סימן קט"ו סק"כ לענין עוברת על דת אפילו ביחוד של פעם אחת היא נקראת עוברת על דת משה, נראה דאף אם קרה מקרה ותפזרו לפני ששהתה כדי טומאה אפ"ה ה"ל בכלל עוברת על דת וכדאמרו דגם יחוד של רגע אחד במקום שלפי מחשבתם שבאותו רגע היה אפשר להתמהמה ולשהות שם יחד כשיעור טומאה היינו איסור יחוד ממש ולא בשיעורא תליא מלתא.

5. ספר החינוך מצוה קפח

שלא להתעון באחת מכל העריות, והן קרובות ואשת איש ונדת, ואפילו בלא ביאה כגון חיבוק ונישוק וכל הדומה לאלו הפעולות הרעות שמעמיקין בהן בעלי הזימה ההולכים אחרי ההבל ויהבלו, שנאמר [ציקרא לית, ו] איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה, ופירושו כאילו אמר לא תעשו שום קריבה שהיא הגורמת והמביאה האדם לגלות ערוה. וכן דרשו זכרונם לברכה לא תקרבו לגלות, אין לי אלא שלא יגלה, מנין שלא יקרבו, תלמוד לומר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב [שם, שם י"ט], אין לי אלא נדה בלא תקרב ובלא תגלה, מנין לכל העריות, תלמוד לומר לא תקרבו לגלות, ושם נאמר [שם, שם כ"ט] ונכרתו הנפשות העושות, שמא תאמר יהיו חייבין כרת על הקריבה לבד, תלמוד לומר העושות, ולא הקריבות.

ואתה בני הזהר על זה מאוד ואל יבטיחך יצרך, ואם אלף ערבים יתן לך. וזה שאתה מוצא קצת מעשים בגמרא מראים סותרים דברי אלה, כלומר שאפילו במה שאסרו זכרונם לברכה בנשים לא היו קצת מהן חוששין, אף זה סתירה כלל לדברי, בדמקום מצוה הוא דוקא שהיו מקילין קצת. כמו שמצינו ברבי יוחנן דהוה יתיב אשערי טבילה כדי שיסתכלו בו הנשים ויולידו בנים טאים כמותו, והוא לא היה מסתכל בהן חלילה, ורבי דהוה נקיט כלתה אכתפיה, למצוה הוא שהיה עושה כן כדי לשמחה, וקצת ענינים כיוצא באלו.

ועוד שהם זכרונם לברכה היו כמלאכים, שלא היה עסקם אפילו שעה קלה כי אם בתורה ובמצוות, והיתה מפורסמת כוונתם לכל העולם כשמש, ולא היו מרגישים הרגש רע בשום דבר מרוב דבקותם בתורה ובמצוות. אבל אנחנו עכשיו אין לנו לפרוץ אפילו גדר קטן בענינים אלו כלל, אלא לשמור כל ההרתקים שהודיעונו זכרונם לברכה בפרט, ובמה שלא הזכירו הם יש על כל אחד ואחד לעשות כפי מה שימצא את גופו מוכן כמו שאמרנו, שאם הוא מוצא עצמו שצריך גדר אף על המותר יגדור עצמו, כמו שמצינו אחד מן החכמים שאמר הזהרו בי מפני בתי, ואף על פי שיותר לאדם להתייחד עם בתו כמו שנכתוב בעזרת השם, לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה.

ואם יחשוב האיש בפגעו באשה טאה כי גיהנם פתוח בין ריסי עיניה, ובאש תמיד תוקד כל הקרב אליה, ויחזיר כל מחשבותיו אל הדברים האלה, לא תהיה לו לפוקה. ואמרו זכרונם לברכה [ברכות ה' ע"א] שאם אין סו בידו להמית היצר ולהרחיק מחשבתו ממנה, שיקרא קריאת שמע או יעסוק בתורה, והודיעונו שעכ"פ ימות בכך, כמו שאמרו זכרונם לברכה [קידושין ל"א ע"א] שאם אבן הוא נימות, ואם ברזל מתפוצץ, שנאמר [ירמיהו כ"ג, כ"ט] הלא כה דברי כאש וגו'.

6. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא עמוד א

אמר רבה: בעלה בעיד - אין חוששין משום ייחוד.

7. רש"י מסכת קידושין דף פא עמוד א

בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד - להלקות דמסתפי מבעל השתא אתי.

8. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה יב

אשת איש שהיה בעלה בעיר אינה חוששת ליחוד, מפני שאימת בעלה עליה.

9. נשמת אברהם אבה"ע ס' כב

1) What is the maximum size of a town or city that will allow a man to be in seclusion with a woman because her husband is in town? The *D'var Halachah*¹¹³²¹ writes as far as a very large city or two adjacent cities were concerned he found nothing specified by the *poskim*. He was told that the *Chazon Ish* had ruled, in the year 5713 ('53), that all of Tel Aviv and its neighborhoods, including the distant ones, were all considered one city with regard to this *halachah*. As to the adjacent cities of Tel Aviv and Ramat Gan, and certainly Tel Aviv and Petach Tikvah, he considered them then as two separate cities. Rav *Neuwirth shlita* told me that they were then separate cities with open land between them.

2) The *Ezer Mikudash*¹¹³³¹ writes that with regard to a wife's fear that her husband might suddenly appear, *Chazal* did not exclude even a large city such as Antioch, even if he told her that he was going to the far side of the city. However, he expresses reservations if he told her that he was going to be at the far side of a very large city. The *D'var Halachah*¹¹³⁴¹ quotes a discussion among *poskim* as to whether she may be secluded with a man if she was certain that her husband could not appear home in that time, since he is in the city. He writes that he heard that the *Chazon Ish* ruled leniently.¹¹³⁵¹

3) *Rav Auerbach zt"l* told me that *Chazal* did not differentiate between a small and large city. Therefore, even if she knows that her husband had traveled to the other side of a large city such as London or New York, *yichud* would be permitted.

1) He also noted that today, Tel Aviv, Ramat Gan and Petach Tikvah are all considered as parts of one city, since they are adjacent to and merge into each other, and one may walk on *Shabbat* from one to another.¹¹³⁶¹

2) The *Shevet HaLevi*¹¹³⁷¹ writes that since today one may speak on the telephone from his office to his home even over a long distance, there would be a stricter interpretation of this *halachah* according to *Rashi*¹¹³⁸¹ (who writes that his wife would fear his appearance at any moment). For now she would surely no longer fear that he would appear during the minimum time period for the transgression of *yichud*. However, according to the *Rambam*¹¹³⁹¹ that the reason for permitting *yichud* when her husband is in town is the fear of her husband per se, hearing his voice would remind her of this. Nevertheless, the *Shevet HaLevi* writes that he would be reluctant to rule leniently with regard to a city as large as New York or London, since there are two factors involved: the great distance between the woman and her husband and the knowledge that he is usually at his office. One should therefore certainly advise a strict ruling where possible.

3) The *Igrot Moshe*¹¹⁴⁰¹ writes that if the husband is imprisoned even in the same town and it is certain that he would not be released for some time, *yichud* is forbidden. For this reason, in the city of New York, if a woman knows that her husband went to the other side of town, a traveling

10. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ז סימן סה

ז. בדן בעלה בעיר אבל הדבר ידוע שלא יבוא עכשיו.

אם הבעל חבוש בבית האסורין אף שהוא בעיר וברור לה שלא יניחוהו לצאת איזה זמן איכא איסור יחוד, דהא מפורש ברש"י קדושין פ"א ע"א ד"ה בעלה בעיר הטעם דהיתר בעלה בעיר הוא מטעם דמסתפי מבעל השתא אתי, שזה לא שייך כשחבוש בבית האסורין, ועיין בחכ"א כלל קכ"ו בב"א סימן ל"ז ד"ה ואמנם שמצד טעם רש"י זה אוסר בהלכה לבית אחר שאיכא איסור יחוד מאחר שבעלה הא לא יבא לשם אף שהוא בעיר וא"כ כ"ש כשחבוש בבית האסורים שא"א לפניו לבא. ומטעם זה שבמדתה זו נוא יארק כשבעלה הוא בעיר אבל ידוע הוא לה שהלך לקצה העיר שמהבית עד המקום שהלך לשם הוא ערך שעה והחזרה הוא שעה וצריך לשהות שם ערך שעה אסורה ביחוד

אם הוא בזמן שא"צ לבא לשם אינשי כגון בלילה או אפילו ביום כשאין דרך אינשי לבא לביתה. וכ"ש באלו שעובדין אצל אחרים ושוהין שם שמונה שעות והדרך לשם וחזרה משם הוא ערך שתי שעות איכא איסור יחוד כשאין דרך אינשי לבא לביתה, אבל אם הוא ברשות עצמו ויכול לבא לביתו כשרוצה לפעמים ליכא איסור יחוד, והוא דבר שנוגע טובא לאינשי לדע זה.

11. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

בחדוש החכ"א כלל קכ"ו בסעיף ו' כשבעלה נתן לה רשות לדבר עם איש אחד דבר סתר בסגירת הדלת אסור שהיא אין אימת בעלה עליה כיון שנתן לה רשות, לכאורה לא מובן כל כך, דהא משמע כשבעלה בעיר אף שאמר לה שישהא שם הרבה זמן נמי ליכא איסור יחוד משום דיש לה לחוש שאף שאמר שישהא שם הרבה שעות אפשר שהיא בו לאיזה צורך וגם בלא צורך כי ליכא עליו חיובים שלא לחזור בו ממה שחשב תחלה לעשות, וגם אולי בכונה אמר לה שיצא אף שידע שלא יצא, וא"כ גם בנתן לה רשות ליכנס עם פלוני לאיזה חדר ולסגור הדלת הרי יש להו לחוש שמא הבעל יחשוד ויקיש על הדלת שיפתחו לו, ואף אם לא הקיש על הדלת איזה זמן יקיש בכל עת משום דעל זמן גדול יחשוד יותר, שלכן אין להיות איסור יחוד אף בנתן רשות, ורק שייך דינו לאסור כשאמר לה שתסגור את הדלת על משך זמן גדול ולא יצטרכו לפתוח אף כשיקיש על הדלת או ודאי אסור, דאף שבעלה אינו חושדה התורה הא אסרה לכל אינשי ונשי להתייחד אף לצדיקים, אבל בסתם נתינת רשות מהבעל להתייחד לכאורה אין לאסור דעדין אימתו עליה.

וכן הא דהלכה ברשות בעלה שכתב החכ"א שאיכא איסור סתירה הוא דוקא כשנתן לה רשות לאיזה מקום שתמצא שלא שייך שידע היכן היא נמצאת שיבא לשם שתהא מירתתא, ואף שכיון שהוא בעיר הא אפשר שיזדמן גם הוא לשם לאיזה צורך וגם אפשר שידע המקומות ששייך שתלך לשם, מ"מ שייך שתסמוך שלא יבין שלכן אסור, אבל כשנתן לה רשות לילך למקום מיוחד לבית והלכה לשם הא יודע לילך לשם ואין להחשיב זה לסתירה, ואף כשנתן לה רשות לשנים ושלושה מקומות מיוחדות שייך שיבא לכל המקומות ויש לה לחוש לזה ואין להחשיב זה לסתירה, ואולי כשנתן רשות לילך לאיזה מקומות תפרש היא שהוא נתינת רשות לכל מקום שתמצא אך שאמר לה איזה מקומות לדוגמא שהיא יכולה לילך כשיקשה לה לישב בבית לבדה משום שסוברת שהבעל אינו חושדה מאחר שלא אסיק שלמקום אחר לא תלך אבל כשנתן לה רשות למקום אחד לא שייך שתחשוב שהוא גם נתינת רשות לכ"מ שתמצא, שא"כ יודע הוא דכשיבא ולא ימצאנה ילך למקום שהרשה לה לילך ואין לאסור. ואולי גם החכ"א אינו אלא דוקא בפרטים אלו אף שלא פירש, עכ"פ האיסור לא שייך אלא דוקא בפרטים אלו שכתבתי.

12. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

כל אשה שאסור להתייחד עמה, אם היתה אשתו עמו הרי זה מותר להתייחד, מפני שאשתו משמרתו. אבל לא תתייחד ישראלית עם העובד כוכבים, ואף על פי שאשתו עמו.

13. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

בש"ע הוא כמפורש שאשתו משמרתו הוא דוקא כשהיא נמצאת עמו ולא סגי במה שהיא בעיר, מדשינה בלשונו שמצד הבעל איתא /אה"ע/ בסי' כ"ב בסעיף ח' אשה שבעלה בעיר אין חוששין להתייחד עמה, וגם מסיק טעם מפני שאימת בעלה עליה, ובאשתו איתא בסעיף ג' אם היתה אשתו עמו ה"ז מותר להתייחד, שעמו הא משמע יותר עמו ממש וגם מסיק הטעם מפני שאשתו משמרתו ולא שייך לשון שמירה אלא כשהיא נמצאת שם. וכן הוא בסעיף ה' לא תתייחד אשה את אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהן שם שג"כ משמע שהוא דוקא כשנמצאת שם ממש.

14. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

יג בית שפתחו פתוח לרשות הרבים, אין חשש להתייחד שם עם ערוה.

א. (ב) חדר שפתוח לרשות הרבים, מותר להתייחד שם.
(ג) נחלקו הפוסקים בהיתר של פתח פתוח לרשות הרבים האם הוא דוקא כשהדלת פתוחה לגמרי, או גם כשהדלת סגורה ואינה נעולה במנעול, דמכל מקום אין חשש יחוד, כיון שאדם זר יכול לפתוח את הדלת ולהכנס פנימה, ולהלכה יש להתיר אפילו בסגורה כל עוד שאינה נעולה, [וכתנאים המכוארים להלן].

16. שו"ת בנין ציון סימן קלח

רק לדברינו שהכל תלוי אם מתיראים בכל עת שיבא אדם לשם דבפתח הפתוח לרה"ר לעולם מתיראים אבל בבית הפתוח לחצר פעמים מתיראים ופעמים לא כפי ענין הדיורים שם ולכן כללא כיל לנקוט פתח פתוח לרה"ר דבזה לעולם אין ייחוד וכמו כן ודאי שייך ייחוד אפילו בלא סגירת דלת בחצר בעלי דומיא דסוכה כמו שכתב רש"י במקום שאין דיורים בבית וכדומה אבל בחצר שבכל רגע יכול לבא אדם לשם אין ייחוד בלא דלת סגור וא"צ להגי בדברי הרשב"א שהרי החצר מטרה ה' פתוח ליוצאים ובאים אף על פי שהגיפו הדלתות כמש"כ הרשב"א שם שאינה נחבשת ביד הכותב אדרבא מתירא מן המלך שמא תזעק ותפוש עלי עכ"ל הרי שה' אפשר לאחרים לבא לשם אם תזעק לתפשו לכן כתב שאין יחוד בלא סגירת הדלת שמתירא בלא סגירה שמא יכנס שם אדם אפילו שלא ברשות ואפילו לא תזעק ועל כן כל כה"ג שמתיראים המתיראים שיבא אדם לשם בלא נטילת רשות לא נקרא יחוד בלא סגירת הדלת, כנלענ"ד, הקטן יעקב.

17. שו"ת ציץ אליעזר חלק ו סימן מ - קונ' איסורי יחוד פרק יא

ברם מסתבר הדבר שאפילו לאלה הפוסקים שמוכח דסברי דדינא דפ"פ לרה"ר הוא אפילו לשעות המאוחרות בלילה, וכנ"ל, אבל זאת מיהת בעינן שיהא נר דולק בבית, באופן שאם יעברו עוברים ושבים יוכלו להציץ או לפתוח הדלת פתאום ולראות הנעשה בפנים, ואזי פחד העוברים עליהם ולא יזנו, אבל אם שרוים באפילה הוי זה יחוד גמור ולא מהני אפילו באינו נעול ואפ"ל בפתוח ממש והוא לרה"ר, כי אז אין פחד העוברים עליהם דסברי הני רשיעי דחושדן והאפילה עליהם למחסה ולמסתור.

18. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

ד. פתח לרה"ר כשהדלת נעולה.

בפתח פתוח לרה"ר כבר בארתי דאפילו נעולה הדלת כדרך כל הדלתות שדרך כו"ע בכרכים לנעול מבפנים מצד שמירה, כיון שדרך כו"ע דכששומעין מי שנוקף על הדלת או שמצלצל על הפעמון שנעשה לכך בא מי שבפנים ושואל מי הוא וכששומע שהוא מהמכרים ואפילו אינו מכיר ממש פותח כשמבין שהוא סתם איש מרובא דרובא אינשי, ליכא איסור יחוד כשהוא בזמן שבאין סתם אינשי לבית אף כשלא הודיעו קודם, דמרתתי שמא ינקוף מי שהוא על הדלת ויהיה מוכרח לפתוח תיכף, אבל בזמן שאין דרך אינשי לבא, או במקום שלא שכחי אינשי לבא איכא איסור יחוד כשהדלת נעולה, ורק בפתוח ממש ליכא גם אז איסור יחוד דמאחר דקיל ליכנס מירתתי אף מיחידים.

Rav Ribiat p. 26 .19

The reason is as follows: City-dwellers ordinarily lock their doors as a matter of course because of the high incidence of crime in the large cities. Any visitors (and certainly neighbors who share this harsh lifestyle) expect that the apartment-dweller will promptly respond to unlock the door when the bell rings or when there is a knock at the door. Consequently, apartment-dwellers in the cities of course realize that if they delay or fail to answer, they could arouse suspicion and alarm. In this setting, any persons in the apartment would naturally feel ill-at-ease with the thought that the doorbell might ring

5

tantamount to Pesach Posu'ach L'rshus Harabim, and is not Yichud (i.e. during the day and early evening hours when neighbors or visitors are likely to come).¹⁰⁴

One should not resort to this lenient ruling unless there is a compelling need to do so.^{104a}

20. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

סעיף ה
לא תתייחד אשה אחת, אפילו עם אנשים הרבה, עד שתהיה אשתו של אחד מהם שם. וכן לא יתייחד איש אחד, אפילו עם נשים הרבה. הגה: ויל"א דאשה אחת מתייחדת עם שני אנשים כשרים, אם הוא בעיר (טור בשם הרא"ש). וסתם אנשים, כשרים הם (ר"ן פ"י יוחסין). אבל אם הם פרוצים, אפילו עם י' אסור. וכל זה בעיר, אבל בשדה, או כלילה אפילו בעיר, בעיני שלשה. (ב"י בשם הראב"ד) אפילו בכשרים (גם זה טור בשם הרא"ש). ויש מתירין איש אחד עם נשים הרבה, י אם אין עסקו עם הנשים (טור בשם רש"י).

סעיף ו
נשים הרבה עם אנשים הרבה, אין חוששין ליחוד. היו האנשים מבחוץ והנשים מבפנים, או אנשים מבפנים והנשים מבחוץ, ופירשה אשה לבין האנשים או איש לבין הנשים, אסורים משום ייחוד.

Examples of Shomrim:

Rav Ribiat p. 45.21

- Boy above 6 years of age^{175a}
- Girl between 6-11 years of age
- Woman whose husband is "in the city"
- Man whose wife is nearby
- Woman whose father is present
- Man whose daughter is present
- Woman whose grandfather or grandson is present
- Man whose grandmother or granddaughter is present
- Woman whose brother is present
- Man whose sister is present

ibid. p.88-89 .22

The term "Gas-Boh" is a Halachic description of an uninhibited social relationship between two people.

In the context of the laws of Yichud, a Gas-Boh is any particular man with whom a particular woman has a special relationship or close friendship.

The existence of a Gas-Boh relationship between two people is evident when the individuals are wont to gesture to one another in the kind of discreet "body language" characteristically used by persons who are intimate with each other. Another sign of a Gas-Boh relationship also mentioned by Poskim is favoritism. This is often evident with friends or relatives who feel comfortable asking for special favors of each other where they would be inhibited from doing so with others who are not so close. A man and woman in any of these kinds of relationships are Gas-Boh to each other.¹⁶⁴

Gas-Boh friends are not protected by the ordinary psychological inhibitions and social barriers that set people apart who are not yet familiar with each other. A Gas-Boh friendship is one in which the individuals have developed a rapport and are comfortable with each other. The existence of a Gas-Boh relationship is not necessarily any transgression. It is therefore completely irrelevant whether the man and woman are devout, Torah-observant persons of high moral

Examples of Gas-Boh individuals:

- Cousins³⁶⁶ who have a warm and friendly rapport (e.g. help and do special favors for each other due to their family relationship.³⁶⁷ However, cousins who are not especially close are not considered Gas-Boh).³⁶⁸
- Neighbors who grew up together and have a warm friendship³⁶⁹
- Former spouse³⁷⁰
- Therapist³⁷¹
- Psychologist³⁷²
- Personal housekeeper or live-in maid³⁷³
- Male/female business partners³⁷⁴
- Office co-workers who have become very friendly³⁷⁵
- Co-workers on a team project (e.g. writing a computer program together)³⁷⁶

23. תורת היחוד פ' א

(י.ד.) כאשר קיימת האפשרות שבתוך זמן היחוד יופרעו ע"י אחר, אין כאן איסור. לכן (כ) מותר להתייחד ולעלות יחד במעלית אם אפשר שחפתח המעלית ע"י אחר תוך דקה (לערך), (ובשעה"ד יש להקל שער דקה וחצי אין בזה כדי שיעור טומאה).

חששא דיתוד לכו"ע.

|| ודע כי הך החירא הוא רק במעלית שפועלת ע"י פעולה אוטומטית, אבל מעלית שפועלת ע"י פעולת אדם מבפנים ע"י מפתח וכדומה, ברצותו עוצר אותה וברצותו נוסע, ככה"ג יש לאסור לנסוע בתוכה, דאין כאן פתח פתוח לרה"ר, והרי הוא כמי שמתייחדים בחדר נעול, ופשוט.

|| ויהעיר לי הר"מ שטערן שליט"א ממאנסי, דהא דנחלקו פוסקי זמנינו לענין ההיתר יחוד דמעלית והובא דכריהם כמנחת יצחק ובאוצה"פ, הוא רק במעלית שא"א לעוצרה מבחוץ כאמצע הנסיעה, אבל בזמנינו עפ"י רוב אפשר לאדם מבחוץ ללחוץ הכפתור שתעצור המעלית כאמצע נסיעתה, וכיון ששייך שיעצרו אותה בכל קומה וקומה ליכא כאן

24. שו"ת משנה הלכות חלק ו סימן רכו

|| במה שנסתפק אי יש חשש יחוד באוטא או אוטאבוס כשנוסע ביום או בלילה הנה נראה פשוט דביום כשנוסע בדרך שישנם עוברים ושבים אין שם דין יחוד לא באוטא וכ"ש באוטאבוס ומיהו בלילה יש להסתפק בזה הרבה ובתשובה אמת בספרי משנה הלכות ח"ג סי' מ"ח צדדתי דאפשר בזמן הזה דכל הדרכים מלאים מכונות קאר בלע"ו ועוברים ושבים וחשמל דולק אין בהם משום יחוד, ועיין א"ע סי' כ"ב מחלוקת הב"ח ורש"ל הבאם בבה"ט ועיין אוצה"פ שם ס"ק מ"ה אות א' ובק"א אות כ"ב שם ודו"ק.

|| ומיהו כמובן שהכל לפי המקום והזמן דאי באמת הוא על דרך אשר לא נמצאים שם עוברים ושבים או שהוא במקום מוצנע פשוט דהוי יחוד ואפילו ביום במקום מוצנע כה"ג הוי יחוד אבל במקום פרהסיא נראה דלא הוי יחוד אף בלילה ומיהו כל זה מעיקר הדין אבל ודאי הירא דבר ה' לא יצא יחודי בלילה עם אשה במכונה על הדרך ושומר נפשו ירחק מהם אפילו ביום.

25. אותים לתורה בראשית בטו

|| והנה רחל בתו באה עם הצאן. כמדומה לנו שמכיון שרחל היא המטרה, שלמענה יצא בפקודת אביו לחרן, — היה עליו מששמע שהיא באה, ללכת לקראתה או לכה"פ להשוב מחשבות איד לקבל את פניה ומה לדבר עמה, כמנהג העולם, ומה אלו רואים אותו עושה? הוא פנה אל הרועים בדברים, שאין להם, לפי השגתנו, כל שייכות אל הרגע הגורלי שבחיו ובא אליהם בעצה, שלא באה עת האסוף המקנה"א, אלא שישקו את הצאן וירעו אותו, מכיון שהיום גדול? ודברים אלה ממש שישקו את הצאן וירעו את

|| הוא לבדו עם רחל בשדה חושש ליתוד (ואף שתיתה פנויה, ויתוד פנויה הוא מדרבנן, אבל האבות הק' קיימו כל התורה כולה ואפילו מצוות דרבנן). ולפיכך דבר על לב הרועים, שישארו שם להשקות את הצאן ולרעותו, ומה שאמר, ולכו ורעו, — אין הפירוש שילכו לרעות במקום אחר, כי יש לך שמשמעו התחלה של עשיה, כמו, לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם" (תהלים ל"ד). וכן, לכו נא ונזכרה יאמר ה' (ישע"א) וזהנה רבות.

26. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סד

וצריך לומר דיירא מאשתו שתהא חושדתו שבחזרתה תחקור ותדרוש לבתה ולהיתומה ויגלו לה שלכן מאלו שנמצאין בבית תדיר עמו ועם אשתו אין לאסור אף אם נודמן איזה זמן קצר שלא היתה אשתו ונשאר הוא לבדו עם בתה ועם היתומה שמגדלין וכן להיפוך אם היא נשארה זמן קצר עם בנו ועם יתום שמגדלין. ואם מתה אשתו בעצם יש לו ליהרר שלא יתייחד עם בתה ועם היתומה שמגדלין, ומה שיש שאין נוהרין אולי סומכין מפני הדחק ע"ז שכיון שמגדל אותה כבתו לא ירצה לקלקלה מצד שרוצה בטובתה, וכן כשהוא מת ונשאר בנו מאשה אחרת אצלה לא תתפתה לו כיון שרוצה בטובתו, אבל ודאי אין לסמוך ע"ז וצריכין ליהרר שלא להתייחד עם אלו שמגדלין כשמת אחד מהם.

27. שו"ת ציץ אליעזר חלק ו סימן פ - קונ' איסורי יחוד פרק כא

ועלה בדעתי להוסיף להביא סיעתא מקורית להיתר היחוד וכן לחיבוק ונישוק ממה דאימא באבות דר"ג פט"ז ח"ל: אל תתמה על ר' עקיבא שהרי ר"א הגדול גדול ממנו אהגר"א גורס שהרי מעשה דר"א גדול ממנתו שגדל את בת אחותו י"ג שנה עמו במטה עד שבאו לה סימנים אמר לה צאי והתנשאי לאיש וכו' עכ"ל עיין שם. והיינו שנהג עמה כעם בתו המבואר בקדושין ד' פ' ע"ב ובד' פ"א ע"ב ע"ש. ולא מוזכר כלל שנעץ דבר המפסיק בדומה למה דאימא בסנהדרין ד' ל"ט ע"ב גבי פלטי בן ליש ועיין גם בתוס' שבת ד' ל"ג ע"ב ד"ה מטה, ולא הוזכר דבר גם מזה שנוהר מיחוד. ונהי דהאדר"נ מציין זה בתור נסיון גדול מצדו של ר"א שכבש יצרו ע"ש בבנין יהושע, אבל אילו היה צד איסור בזה בעצם השינה ביחוד הרי יקשה לנו דאך עבר מיהת ר"א על איסור זה של שינה יחד עם בת אחותו במטה אחת שזה כשלעצמו בודאי גרוע מיחוד או חיבוק ונישוק עם פנויה או עם נדה וכדומה, אלא תוס' סנהדרין ד' ל"ז ע"א ד"ה התורה ע"ש ובפרט אשר כפי הנראה בפשוטות היה כאן גם יחוד. ובע"כ מוכח מזה כדברי הלבוש הנ"ל ויתר המקורות שהבאנו לזה לעיל להוכיח דבכה"ג שרגיל עמה בכך מאז קטנותה ומגדל אותה כבת אין בזה לא משום יחוד ולא משום חיבוק ונישוק וכל כדומה לזה, מכיון ששורר בנייהם יחסי טיפוח חוקים של אב לבת וחיים יחד בבית ביחסים טבעיים כאלה אשר ההרגל עשה אותם לטבע שני, אם לא שנאמר דבת אחותו שאני דגם בה אהנו אנשי כנה"ג דלא מגרי בקרובתא, ויהיה מזה אם כן הוסחה לשיטת רבינו ירוחם ודעימיה שהבאנו לעיל בפרק כ' דסברי דעם אחותו לאו דוקא אלא ה"ה יתר קרובים. אבל זה דחוק דהרי בכאן היה דירת קבע שאסור גם באחותו. ועוד הרי בת אחותו אינה בכלל עריות שהרי מותרת לו, ובע"כ צ"ל כ"ל דמוכח מזה כהלבוש, וממילא יש ללמוד מזה להיתר גם בבן ובת מאומצים.

אז כתבתי בצידוד צדדי היתר הנ"ל הגם שנדמה שנכנסים לכאורה בפירצות דחוקות, בכדי ללמד זכות על ישראל ובראותנו שגם גדולים וטובים לא נוהרים בזה, ובכדי לא לסגור הדרך לפני ילדים אומללים שלא יהא להם דורש ומבקש מבתים שיחנכו אותם שם על ברכי התורה והמסורה. וזאת מיהת לדעת שזה אסור בודאי לקחת לכתחילה לאמץ ילדים שהם כבר בגיל של איסור יחוד דהיינו בת מגיל ג' שנים ויום אחד ובן מגיל תשע שנים ויום אחד אם יודעים מראש שלא יוכלו להיזהר מלהתייחד עמם.

28. שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תפא

שאלת ממני על מה שנהגו במצרים שהולכות הנשים לעשות מלאכה בבית העכ"ם ועומדות שם ג' או ד' ימים ולילות ולפעמים יש בהן נשי כהנים אם יש חשש איסור אם לא:

תשובה יש במעשה זה פריצות גדול לא ישוער וכבר נעשו הסכמות מידי הנגידים על זה ומקצתם פירשו ונמנעו ומקצתם לא יכלו לעמוד כי הן עניות ובעליהן עניים ולא יתנו להן לא לבוש ולא כסות בקרה ולא לבניהן והן צריכות לבקש מחיתן והולכות ברשות בעליהן ומה שיכולנו לתקן הוא שלא ישבו על שלחן אחד לעשות מלאכת הרקום אנשים ונשים כאשר היה בתחלה אלא שהאנשים לעצמן והנשים לעצמן ועוד שלא תלכנה אלא הזקנות מ"מ שנה ומעלה. ומ"מ לענין הדן אין כאן חשש איסור לאסור אותה על בעלה. חדא שהולכות יותר משלש נשים ואין כאן יחוד דהכי תנן לא יתיחד איש עם שתי נשים משמע הא עם ג' או ד' מותר לדעת רש"י ז"ל. ואף על פי שיש חולקים עליו הנ"מ לכתחלה אבל בדיעבד לא. ותו דאיכא אנשים הרבה וא"כ נשים הרבה עם אנשים הרבה מותר

7

בחורגתה הגדילה בין האחין אסור לינשא לאחין דמתחזי כי אחתייהו, הרי שאחין ואחיות היו גדלין יחד בבית אחד ולא היו נהרין מיחוד, וכמוכן שגם כשנשארו בבית רק אח ואחות יחידים נמי היו דרים יחד בבית אחד, ואף שהם ישנים בלילה בשני חדרים מ"מ הם נמצאים יחד הרבה זמן, ואין חוששין האב והאם להניחם לבדם שעות טובא שהולכין מהבית לאיזו שמחה וגם לטייל בעלמא ולפעמים אף על איהו ימים ולכאורה הם כדרים יחד תמיד שאסור עם אחותו. וצריך לומר דאח עם אחותו כשדרים בבית אביהן ובכ"מ שהם עם אחרים שליכא יחוד ליכא הרהור ותאוה כלל להן שהרי אף כשנוגע בגופה ומחבק ומנשק לאחותו אין לו בזה שום הנאה ולא ניתוסף לו תאוה לה בזה כדאיתא ברמב"ם פכ"א מא"ב ה"ו, וכ"ש שההתקרבות שלהם לא יגרום להם שום תאוה והרהור, ורק ביחוד בלילה בשניה בית אחד זמן גדול יש לחוש שיקל בעיניהו אף התרחקות הטבעי שנעשה ע"י תפלת אנשי כנה"ג ונקירת עיניה ויבואו לידי איסור שלכן אין לאסור אלא להניחם זמן גדול שהוא יותר מהרגילות שיהיו ביחוד ומוזה באו להקל אף להניחם זמן גדול שלא כדון, וצריך להזהיר לאלו שיש להם בביתם רק בן אחד ובת אחת שאם ירצו לילך לזמן גדול כנסיעה לבקר בא"י וכדומה שיראו שילינו שם עוד מהקרובים וממכירים באופן שלא יהיה יחוד.

32. ס' קדושים תהיו עמ' 151

יש החושבים, שמרגע השידוכין נותר להם הכל, אך טעות היא
גדום! כי הרי הכת נדה ואסורה עליו באיסור כרת, וככל שהפיתוי להתקרב
זה לזו גדול יותר, חייבים הם בשמירה גדולה יותר. רק לאחר החופה הרי הם
כאיש ואשה לכל דבר, ולא לפני כן! וכבר החריעו על כך גדולי ישראל
שבחרות האחרונים¹⁰³.

33. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה כא

ינהוג להתרחק מן השחוק ומן השכריות ומדברי עגבים שאלו גורמין גדולים והם מעלות של עריות, ולא ישב בלא
אשה שמנהג זה גורם לטהרה יתירה, גדולה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה
שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך
בכל עת באהבתה תשגה תמיד. סליקו להו הלכות איסורי ביאה בס"ד.